

Rapport 2011:18

Stora Uppåkra 2:76 m.fl.

Arkeologisk förundersökning 2011

Joakim Frejd

Rapport 2011:18

Stora Uppåkra 2:76 m.fl.

Arkeologisk förundersökning 2011

Joakim Frejd

Fornlämningsnr: 5
Uppåkra socken
Staffanstorps kommun
Skåne län

Sydsvensk Arkeologi AB

Kristianstad

Box 134

291 22 Kristianstad

Telefon (Regionmuseets växel): 044-13 58 00

Malmö

Erlandsrovägen 5

218 45 Vintrie

www.sydsvenskarkeologi.se

© 2011 Sydsvensk Arkeologi AB

Rapport 2011:18

Omslag: Schakten från NV. Foto: Joakim Frejd

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle samt 2004-11-09 Ur SeSverige.

Innehåll

Sammanfattning	5
Bakgrund och resultat	5
Arkeologiska iakttagelser	5
Referenser	7
Administrativa uppgifter	8

Fig. 1. Uppåkras läge i Staffanstorps kommun i Skåne

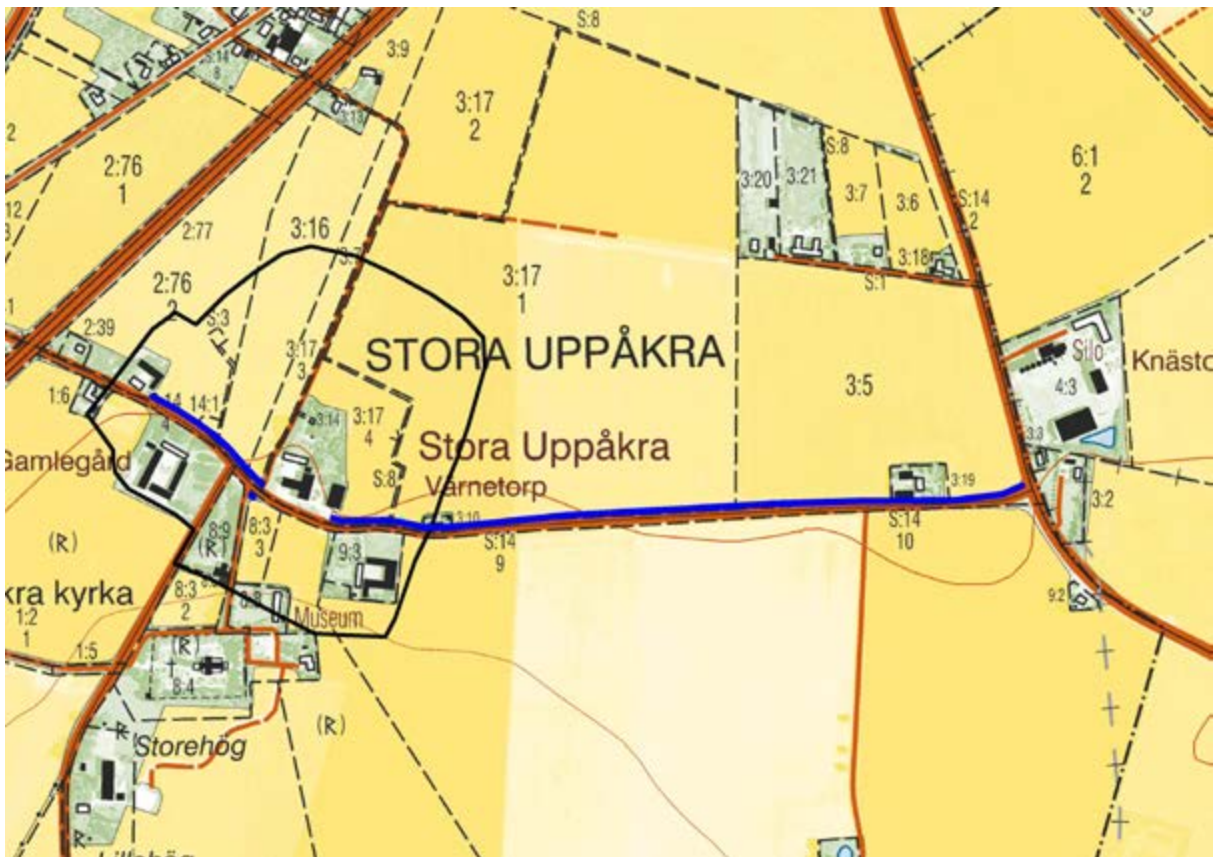

Fig. 2. Ledningsträckningens läge (blå linje) i förhållande till St Uppåkra bytomt (svart linje)

Sammanfattning

Sydsvensk Arkeologi AB har utfört en arkeologisk förundersökning inom Stora Uppåkra bytomt, med fornlämningsnummer RAÄ Uppåkra 5:5. Undersökningen gjordes med anledning av att Regionmuseet anmält ett pågående grävarbete till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen uppdrog till Sydsvensk Arkeologi att genomföra besiktning och dokumentation samt att sammanställa de iakttagelser som Regionmuseet gjort. Resultaten visar att schakten i västligaste delen av sträckan troligen berört gårdslägen, vilket indikerades av förekomsten av kulturlager, träkol, lerklining samt ev. grundstenar till ett hus. I den östra delen, där kabeln ”plöjdes” ner, framkom en samling stenar samtidigt som vatten sprang fram. Enligt uppgift ska här ha funnits en källa, vilken eventuellt här påträffats.

Bakgrund och resultat

TeliaSonera har lagt ner optokabel mellan Uppåkra och Knästorps kvarn. Kabeln löper på nordsidan av väg 802, några meter ute i åkermarken. I de östra delarna av sträckningen har kabeln lagts ner genom plöjning, men i den västligaste delen var det för blött, därför grävde man här ett ca 0,5 m brett och 0,8 m djupt schakt längs en ca 175 m lång sträcka. Grävarbetena uppmärksammades av personal från Regionmuseet, som anmälde detta till Länsstyrelsen. Företagaren trodde inte att arbetet var tillståndspliktigt, eftersom kabeln skulle läggas inom ett område där det fanns befintliga kablar. Länsstyrelsen gav Sydsvensk Arkeologi i uppdrag att genomföra en besiktning och dokumentation samt att sammanställa de iakttagelser Regionmuseet gjort. Beslutet motiveras genom att markarbetena skett inom registrerad fornlämning, vilken utgörs av Stora Uppåkra bytomt (RAÄ Uppåkra 5:5). En bytomt är det område inom vilken byns bebyggelse låg från tidig medeltid fram till skiftesreformerna under 1800-talets första hälft. För Stora Uppåkras del är fornlämningsområdet definierat efter en skifteskarta från 1776 och omfattar ett ca 164 000 m² stort område (fig 2). Inom bytomten har ett antal arkeologiska undersökningar genomförts genom åren. Direkt söder om bytomten vidtar den stora järnåldersboplatsen (RAÄ Uppåkra 5:1).

Arkeologiska iakttagelser

I de östra delarna av ledningssträckningen lades kabeln ner genom plöjning. Vid regionmuseets besök erfors att det kommit fram ett antal stenar vid plöjning ”norr om vägen, mitt för det sista alléträdet söder om vägen”. På denna plats rann det även till en hel del vatten. Enligt uppgift ska det på platsen ha funnits

en källa, kanske även med tillhörande brunn? (fig 3). I den västligaste delen var det för blött för plöjning, så man fick här schakta för att lägga ner kabeln. I den västra delen av detta schakt kunde Regionmuseets personal konstatera förekomst av kulturlager, träkol, lerklining samt stenar, vilka eventuellt kunde vara rester av en husgrund. Vid besiktningen som gjordes av Sydsvensk Arkeologi var denna etapp redan igenfylld. På den återstående öppna schaktsträckan fanns inga fornlämningar. Schaktets dimensioner uppmättes här till ca 0,5 m brett och 0,7 m djupt. Här fanns även ett par befintliga ledningar. Ett mindre schakt hade tagits upp söder om vägen, men detta var igensatt med en plastbrunn och gick inte att dokumentera. Båda dessa schakt mättes in med GPS och fotograferades.

Regionmuseets personal tolkar de påträffade lämningarna i väster som potentiella rester av gårdslägen inom bytomten. Stenarna och det framspringande vattnet i östra delen av kan tyda på att det finns en källa/brunn på platsen (Jansson 2011).

Fig. 3. Läget för de olika schakten samt den ev. källan (svart stjärna)

Referenser

Jansson, P., 2011. Muntlig information samt email 2011-05-24.

FMIS, 2011-06-07.

Administrativa uppgifter

Sydsvensk Arkeologi AB dnr:	110042
Länsstyrelsen i Skåne dnr:	431-9202-11
Datum för beslut:	2011-05-26
Projektnummer:	110042
Län:	Skåne
Kommun:	Staffanstorp
Socken:	Uppåkra
Fastighet:	Stora Uppåkra 2:76, 3:16, 3:17 och 14:4
Läge:	Fastighetskartan, blad 2c4g
Koordinatsystem:	SWEREF 99 TM
X koordinat:	6170762
Y koordinat:	384952
Höjdsystem:	RH2000
M ö.h.	23,31–26,03
Fältarbetstid:	2011-05-20
Antal arbetsdagar:	1
Antal arkeologtimmar:	4 (fält, inkl. resa)
Exploateringsyta:	ca 90 m ² schakt + 880 m nedplöjd kabel
Undersökt yta:	ca 90 m ²
Personal:	Joakim Frejd
Uppdragsgivare:	TeliaSonera Skanova Access AB
Fynd:	Inga fynd tillvaratogs
Dokumentationsmaterial:	Intrasisundersökning, digitala foton
Kostnader:	Fälttimmar: 4 x 700:- 2800:-
	Administration: 4 x 700:- 2800:-
	Rapport: 8 x 700:- 5600:-
	Totalt: 11200:-

Sydsvensk Arkeologi AB

Rapporter 2011

1. Södervidinge kyrkogård - Södervidinge sn, FU 2010, Bertil Helgesson
2. Nytt golv i Östraby kyrka, Östrabys sn, FU 2011, Jan Kockum
3. Ny belysning, Gamla staden 8:1 i Helsingborg, Helsingborg, FU 2010, Jan Kockum
4. Balsby 23:1 & 29:2, Nosaby sn, FU 2010, Anders Edring
5. Fjärrvärme i Östra Tommarp - Östra Tommarp sn, FU 2010, Lars Jönsson
6. Fjärrvärme genom Härlövs by, Kristianstad, FU 2010, Jan Kockum
7. Svedala kyrka, Svedala sn, FU 2010, Lars Jönsson
8. Näsbyholm sätesgård, Gärdslövs sn, FU 2010, Lars Salminen
9. Ny gatubrunn i Valdemars väg i Vä, Vä sn, FU 2011, Jan Kockum
10. Fjärestads kyrka, Fjärestad sn, FU 2011, Tony Björk
11. Gustav Adolfs Torg, Malmö. FU 2010, Joakim Frejd
12. Järnvägen 1:1, Malmö. FU 2011, Joakim Frejd
13. Kv Minerva 24 i Helsingborg, Helsingborg, FU 2011, Jan Kockum
14. Cementen 13, Malmö, AU 2011, Per Sarnäs
15. Bältinge bytomt, Skarhult RAÄ 1, FU 2010, Lars Salminen
16. Falsterbo 9:97 – ett stenkast ifrån borgen, FU 2010, Lars Salminen
17. Kvarnby utbyggnadsområde, Malmö, FU 2010, Per Sarnäs
18. Stora Uppåkra 2:76 m.fl., FU 2011, Joakim Frejd

